

A tak ządamy W. M. abyście to yusz od nasz tak przijely By szię było nijestalo, a owszem więcz na ten czas pokyszmyj waszym panem nyeostalij, Thedi byszmy szukalij tych obiecziow, zebyszmy bylij y radom y prozbow waszym u sziebie myesze dali. Jakosz we wszystkich rzeczach ktorekolwiek ku dobremu ku poczcziwemu rzeczypospolitey nam radziez bendziecie. Względem przodkow naszich, ybyszmy tesz zadnijch przykladow nyemyelij, iakosz ych doszicz ostawielij, czym mij szię sprawowacz mamij. Thedij soszobney chuczij naszej przeczyw wam radom naszym, przeczyw Ryczerstwu naszemu, takbyszmyj szię sprawowacz chezielij y dalibog bendziemij, ysz dalibog nijepoznaciez ponasz nycz ynnego, iedno ysz s waszą radą s dobrim we wszytkych sprawach rzeczypospoliteij bendziem tak po wszytky czeszy czynijez, yakoby to Panu Bogu wszechmogącemu było ku czezy ku chffalie, tesz ku sławie naszej, a rozmnozenym mylosczy waszey przeczyw nam, Panu szwemu, a ku dobremu rzeczypospolitey o czo szię dalibog staracz chezemij, ysz tije ylie snasz bendzie panowane a rozkazowane nasze więczey chwalicz, a w dobrim wspomynacz bendziecie moglij. A radij wasze dalibog zawdsi zachowacz bendziem in ea autoritate et dignitate iako szię na tho godzij.

Nadpis z wierzchu: *Druga odpowiedź Krolewska o małżeństwo.*

Listy Zygmunta Augusta do Mikolaja Radziwilla, M. W. X. L. małżeństwa Xiężniczki Halszki Ostrogskiej tyczące się.

I. *)

(10 Stycz. 1549).

Zygmunt August s łaski Bozej Krol Polski. Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Masowieckie etc. Pan y Dziedzicz.

*) Pisownia oryginala.

Wielmożni nam zwłascza myly. Zda szię nam aby twa M. X. Constantemu Wasziliwij pyszał, yszby Xiężnę Illiney znacz dal. o tym statucie, cto riszmy terasz na przeszlym onego naszego panstwa seymie udzielaly, okolo nyewidawanya za meze dziewek, cto re oyczow nyemaia, bez consensu przyacziol bliszich, Abyij potym non pretenderet statuti ignorantiam. Bo szam czosz slijszcz yszby się przecz cież stond nyektorzij oto tam czenyeny staracz myelij. A tak temu wszitkiemu wezasz zabiegacz trzeba, a tym szię temu wszitkiemu zabiezij, iakoszmy wiszey pyszalij. Ynne rzeczy przed trzeczym dnym T. M. iesteszmi dostateczne wpypszalij. Na ten czas nyemasz nycz, y owszem nihil recti colligi potest, de exitu hujus conventus quinam futurus erit, bo szię ieszcze sziem (sejm) liedwie poczał. Zatiy twą M. od Pana Boga dobrze sdrowim biez ządami. Dat Piotrkowie X^o ianuarii, Anno domini MDLI Regni nri XXII

Ad mandatum

Sigismundus Augustus Regine Mris proprium Rex If.

Adres: Jllu^o Mag^o Dno Nicolao Radiwil Palatino Vilnensi, Magni Dutus nri Lithae supremo Marsalco, et Cancelario. Bresten Schawliensiq no Capit^o Syncere nobis dilecto.

II.

*List do Xięż Beaty Ostrogskiej. **

(10 Stycz. 1553).

Zygmunt August s łaski Bozej Krol Polski. Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Masowieckie, etc Pan y dziedzicz.

Wielmożna nam zwłascza mijla. Giliszmi tho wirozumiely spa: Wojewodi Wylienskigo, ysz znięjakiy potrzebi ma szię stwą M. syechacz, A tak portuczeliszmi Pa: Woiewodzie ymięnym naszym nyecz

* Pisownia oryginala.

około czorki T. M. zakimbiszmi yą szasem w malzenstwie radzy wydzieli, rozmowycz, iako to szerezy T. M. spowieszczy Pana wojewodzyney wyrozumijesz, A za to mam, ysz to nasze wskazanie ktore ku dobremu czorky T. M. ydzie u sziebie uwazisz, y tak szię w tym zachowasz, iakobiszmi to po T. M. na potim wdzięcznie a slaską przymowali. Za tim T. M. dobrze biez sdrową od Pana Boga zadami. Dat in Lukow XVI Joanni. Liuta Bożego MDLIII.) Roku Krolowanya naszego XXIII°

Sigismundus Augustus Rex ff.

III.

(1553 3 lipca.)

(Do Mikolaja Radziwilla Marszałka W. X. L.)

Adress: — *Wielmożnej Beacie S. Koszcielca Xiężnie Jlinie Constantinowiczowej Ostroskiej Nam zwlaszcza myleij*

Zygmunt August z laski Bożej Krol Polski, Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, etc Pan i dziedzic.

Wielmożny nam zwlaszcza mily. Ten rumor się tu pasim trzęsie, jako by omnibus artibus Wojewoda Podolski, 1) na (za) tego Syna swego 2) starać się miał o Xiężnej Jliniej dziewczkę. J tak niektorzy rozumieją iż by tam do T. M. dla tego teraz ten Wojewodzie jechać by miał. A iż Pa: Wojewodo wiele na tym należy, cui haec virgo nubere debeat, owszeczy chcemy aby T. M. w tey mierze nikomu ani otuchy żadnej niedawał, ani tesz nic niestanowił, aż się T. M. w tej rzeczy z namy rozmowieć, wszak do tego czas jest krotki, iż dalibog T. M. wrychleuunas hendziesz.... etc. etc. etc.

Dat. Crac. III. mensis Julii Anno MDLIII Regni XXI.

Ad mandatum S.

Regiae Mlis proprium.

1) Jan Mieliecki.

2) Mikolaj później Hetman wi. kor.

IV.

(1553 Września 15.)

Zygmunt August z laski Bożej Krol Polski, Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie etc. Pan i Dziedzic.

Wielmożny namzwlaszcza mily. co nas teraz potkalo, — a to co snać vergit in uram indignitatem et in despectum tesz podobno osoby T. M., bo to wszystko P. Crac: a) rada, — to T. M. non sine magno animi dolore oznajmujemy. Dzisiaj przybieżal Xię: Jliniej sluga z listem Woje: Caliskiego b) do Canclerza, c) ale ten sam sluga omnibus quae agebantur non modo adfuit, sed etiam interfuit, ze X. Wasil dolo et vi occupował i posiadł Ostrog abo zamek Ostroski, a to tem obyczajem: Naprawił starostę Czerkaskiego, iż zjachawszy mimo naszą wiadomośc s Czerkas szlowie sub pretextu amicitiae poslal Xię: Jliniej iż do niej jako do powinowatěj chce wstempić, jej chleb jesć. Ona k temu zwalila. Przyjachal. Prawie gdy staro: Czer: wital, X. Wasil poslal, ze ja też także nawiedzić chce Xię: niżli odkaz uczynila, ze mu niebardzo miała być rada, mając z nim jakowe zascia, Xiędz Wasil, — bo słudzy staro: Czer: w bramie się przechadzali, w zamek wszedł Xię: obaczywszy go do komory z dziewczką uciekla i zamknęła się. W tym czasie słudzy gdy X. Constanty w bramę wchodzil czucili się na Xię: Constantego y na tego slugi, była tam niemala bitwa, zabitych niemala, poranieni bez maal wszyscy. Lecz X. Constanty poczem przebral, bo tam y naszymi słuzebni byli, plac otrzymał. Xiężna gdy się zawarła, z dziewczką, tego jej słuzebnika słudzy Xiężnej wyprawily tu, ze kriaunko wskok jechal, niewiedząc co się dalej z Xiężną dzialo, y przyjechał naprzod do Woje: Calis, tego s swym listem dziwne ostrym i na P. Crac: ostrze przycinając, do Canclerza odeslal; tak podobno iż ten

a) Jan Tarnowski — b) Marci: Zborowski

c) Jan Ociecki

Staro: Czer: już i do tego czasu z tą panną, matrimonium consumował. — Pa: Wojewodo! iż widzimy s czyjój rady to pochodzi, to jest s tego który i tu, i w Litwie rządzić chce, jest nam rzecz tak ta żalonna, iż też trudno być żalosniejsza może. A iż hoc negotium non patiebatur moram, poslalismy wskok dworzanina s komornikiem naszym Staroscicem Piskim zaruky na Wasila żeby s zamku wyjechał, pannę przy matce aż do rozsprawy ostawił, ut omnia fiant in integrum restituta. Także i na Staro: Czerka: zarukijsmy poslali, iż chocia by co już było ut omnia fiant in integrum restituta, przypominając mu to criminaliter że on s zamkow pogranicznych bez wiadomosci naszej zjezdzać nie miał. Innego remedium nie mogliśmy tak wskok naleźć, tijnko to. Bo sequati in hac re sumus przodkow naszych, którzy propria autoritate ducali takie gwałty i takie rzeczy za zakładaniem zaruk między wielkimi też osobami hamować zwykli. A tu w tym i godzinę mieszkac było: trudno. Przeto pa: Wojewodo! iż widzimy s czyjój to rady poszło, jako to nam ciężko jest tak byśmy też radzi takową licentią zahamowali, niuwykłą zwlaszcza w onym państwie naszym, aby się wždy stego ten pan niecieszył; Bo rozumie my dobrze, iż to nobis ad indignitatem, T. M. in contumeliám, tak radził. My aczesmy już ty zaruky, jakosmy wyżej pisali, poslali bo czas proenastinationem non permittebat, jednak ządamy abys T. M. raczył radzić quid amplius hen in re facto sit opus. Abowiem radzi byśmy tak temu zabiegali, aby się stego nikt niecieszył. Ządamy T. M. od Pana Boga dobrze być zdrowym. Dat Crac. XV. Septembr. Anno domini MDLIII. Regni nri XXIII.

Sigismundus Augustus Rex st.

(Przy tym liście dodatek następny:)

Post scriptas Iras, drugi służebnik Xię. Illinój przybieżał, także o tym gwałcie powiedając, jako i pierwszy powiedział, a iż już ślub matre et filia

inwita s Xięzinnój dziewczką starosta czerkaski brał i z nią się już pokładał; Xięznę Illinę samą, która przed żaloscią ledwie żywa, w jakiejści izdebce zawarli. A Xiędz Wasil y z matką, i z żoną na zamku w Ostrodze z tym Staro: Czerka: mieszka rozkazując sobie jako w swym własnym, i wszitko wychalupowawszy, ośm służebnikow na Zamku, urąbali, dziewiętego zabili. Myśmy przecie listy zaruczne poslali, tak jakośmy wyżej pisali. Bo iż rozumiemy, s czyjój rady tój śmiałości się wazyli, przeto byśmy radzi, i o tym myslić chcemy, aby się s tój swój śmiałości niecieszyli, kczemu nihil intentatum a nobis relinquetur. A T. M. nam też w tym racz swą radę, co by dalięj czynić, oznajmić.

Illustri Magnifico domino Nicolao Radziwil Ducii in Olica et Nieszysz. Palatino Vlnensi Magni Ducatus nostri Lithae supremo Marsalco et Canc nro Bresten. Schawliensi Capita. Sincere nobis dilecto.

V.

(1554 r. 31 Wrzes.)

Zygmunt August z łaski Bożej Krol Polski Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie etc. pan i Dziedzic.

Wielmożny nam zwlaszcza miły. Na to im dalięj tym bardziej mysląc, zebyśmy to wielkiego węża do tego naszego państwa wsadzili, gdzieby Wojewody caliskiego syn miał tę Xięznę pojąć, bo już by go na tym imieniu w Rusi, ktorego teraz Wojewoda niemało nabył, a jeszcze s pilnością go więcój nabywa, osadzić chciał. A gdzieby k temu Xięziny Illinój dziewczkę pojął, to by już i na wszystkim Wolyniu i na Rusi (Ruszy) swą potencją rusciagać by chciał. A jakiego gniazda to czlowiek, tedy na to bacząc, cum magno incommodo hujus nostri domini hoc fieri oporteret. A wszyscy pospolu użyli byśmy z nim piekla dosyc.

Słała tu teraz Xiężna, Czarnkowskiego starając się o złożenie statutu, i o złożenie zaruk. Ale wszystko, jako się y sam Czarnkowski, przed niektórymi tu wyznał, jakoby macając a szpiegując, jesliby co otrzytać mogli, seu minus że ledwie się tego nie-trzeba nadziewać, aby to tak w nadzieję przeprawy nieuczynili, i wszytkiego się nieważyli. A iż o tym myśląc, *est hoc nobis valde suspectum*, tak wielkie sprzyjażnienie, o którym nam codziennie Polski więcej piszą, P. Crac. s. Wojewodą Caliskim, k' temu też ze i Kro: matka nasza na nich obudwu teraz bardzo laskawa, obawiamy się tego żeby P. Crac. teraz w Rusi bendąc pocichu bez waszjej i naszjej wiadomości, czego s Xię: Constantynem nie traktował, aby na syna Woje: Cali: w tej mierze przyzwolił, a za tym co obiecując X. Wasilowi, iżby X. Wasil przyzwolił. Co gdyby było, i po statucie i po Zarukach by nic. Przeto Pa: Wojewodo! iż agitur de tranquillitate hujus Domini nostri, a twa M. masz jednak ad manum X. Wasila, który wzdly powinien by T. M. sluchać, jeśli się T. M. zda, postrzegając wszytkiego, aby T. M. k' niemu w tej rzeczy posłał. Wszak, gdy już tak Xiężna wglembokie praktyki zachodzi, mogą się ty obyeczaje należć, — jako to bendzie z dobrym pożytkiem, a podobno z więtszym, niżli by to którą inną drogą szło — Xię: Wasilowym, gdzie Xię: Illiněj dziewczka z wolą i wiadomością naszą pojdzie. Co mu T. M. bendziesz mógł obiecywać. Bo niżli by miała ta Xiężna iść za Woje: Cali: śnać raczej byśmy to widzieli, zeby za kogożkolwiek szła, a nie zańbo jakośmy wyżej pisali, węża byśmy tu do tego naszego Państwa puścili, którego byśmy w rychle wszyscy syri byli. A tak potrzeba to w czas a rychlo opatrować, bo k temu nie jest tak zła rzecz, do czego by się pani matka nasza nam na złość nie rada przyczynić chciała. Żądamy od pana Boga T. M. dlugo i dobrze być zdrowym. Dat in Kanyowa

XXI. die Septembr. Anno domini 1554 Regni nostri XXIII.

Sigismundus Augustus

Rex ff.

VI. 1)

(5 Czerwea 1555).

..... Posylamy T. M. in scriptis, te wszytkie condicie, ktore między P. Brzeskim a Xię: Illiną są postanowione. Tych condiciej ktore Xiężna miała podać Xiężna Wasilowi T. M. nieposylamy, bo je nam była miała Kro: Jej: M. stara posłać; do tych czasow doczekacieśmy nie mogli.

Dat w Piotrkowie Vta Die junii. Anno Domin MDLV. etc.

VII. 1)

(26 Pazdziernika 1556).

Tesz to T. M. oznajmujemy, że przez ten wszytek czas czynilismy wielkie staranie u Xiężnej o dziewczkę za P. Woje. Brze: żadną miarą nie chce uczynić, i owszem powiada się być wolną odewszitkiego co się tycze P. Woje: Brze: ponieważ przezeń nie stało się dosyć contractom. Sama też dziewczka jej pisze do panow, że żadną miarą za P. Woje: Brze: iść niechce, nakoniec y do samego Woje: Brze: Xiężna mloda pisala, ze woli garło dać, niż zań iść. Myśmy finaliter wskazali, iż my dziewczkę do Krolewień Jch. M. weźmiemy etc. ha przecie jej to nie etc. Ale takesmy tego już doszli, że z Litwy hoc inficitur negotium. Przeto racz nam T. M. zdanie swe w tym oznajnić, co by s tym daliej czynić, *ha ta natrudniejsza iż dziewczka niechce etc.*

Dat Warsche XXVI. die octobr. Anno Domini 1556 etc.

VIII. 1)

(20 Listopada 1556.)

Co się dotycze P. Woje i Brzeskiego, tedy bardzo dobrze się nam to podoba, jakoż nam T. M. pisał, aby s Xię: Constantym się zmović, i tym na Xiężną Illinę doradzić; bo jenak chociabyśmy też byli chcieli, to per forcz to dokonać, jenak koniecznie przyjacielom P. Woje: Brzeskiego niezdalo się za rzecz być bezpieczną tego dokonać, aby nieprzyszł z żoną na potém o jaką szkodę w imieniu, przeto, iż nie stała się sublatia tego statutu, o którym T. M. dobrze wiesz, na sejmie. A tak racz T. M. nie mieszkając do Xię: Constantyna posłać, abyśmy się już z nym, ze przyzwoly, zmovili, a ten jego consens musiał by być autentice uczynion, k' temu zda się, i to być bardzo potrzebna, zeby i z bliższymi po matce, bo macierzyste Xiężny młoděj niemale, — się zmović, aby też i na to przyzwolili, acz niewiemy ktorzy są bliżsi, bo jenak i przyjaciele P. Woje. Brzeskiego na to się bardzo oględowali, i też przeto nieradzili docierać na skończenie tych to rzeczy. A też by się nam zdało aby to twa M. tym rychlėj zwieść mógł, zebyśmy o tym co na prędszą wiadomość mogli mieć.

To też T. M. oznajmujemy, iż ponieważśmy już umysłili Krolewny Ich M. siostry nasze z sobą wziąć do Wilna, że i Xiężna z namy pewnie pojedzie. A też chociaby stara Xiężna niechciała jechać, tedy my młodziej z rąk niewypuścimy. Ale gdzieby stara jechała, tedy gdzie ją tam w Wilnie postawić, thu nam trzeba rady i zdania T. M. by zasię tam mieszkając nam jakiego despectu niedala, potajemnie za kogo Xiężną dawszy. A tak też nam na to twa M. swe widzenie racz wypisać.

Dat Warschowiae XX. die Novemb. Anno Do. mini 1556 etc.

1) Wyjątek.

IX. 1)

(12 Grudn. 1556.)

Co się dotycze małzenstwa P. Woje: Brzeskiego tedy acz rozumiemy, ze gdy się dadzą na nie zakłady s strony X. Constantego, iż hnet Xiężna, ut est ejus maliciosum ingenium, będzie mowila iż „mię chcieli k temu przywieść, abych ja dziewczkę „swą dala nie opatrzywszy dobrze swych rzeczy; a „ono zasię na mię teraz zaruky dają.“ Wszakóż my na samym stąd odjechaniu każemy na nięj podle zdania T. M. zaruky dać s strony X. Constantego.

A zda się nam bezpieczniej Xiężną z sobą wziąć, bo się nadziejami, ze w zamku, gdzie by mieszkała najdziemy miejsce. A jż się tesz oto ozenienie stara T. M. Szwagier Xiąże Munstemburskie niedziwi mi się temu bo mu zasmakowały pieniądze które wyniosł s Polski po sistrze Malżonki T. M. więc by mu się chciało drugich pieniędzy wynieść z Litwy. etc.

Dat Warscho XII die decembr. An. dni 1556 etc

X.

(7 Marca 1559.)

Zigmunt August z łaski Bożej Król Polski, Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie etc. Pan y Dziedzic.

Wielmożny Pa: nam zwlaszcza mily. Co za upor X. Illina przeciwko naszemu rozkazaniu okolo małzenstwa Dziewki swěj wiedzy, et quam insolenter et procaciter s tego się zdiera sprzepisu tego listu Barzego starosty Lwow: twa M. bendziesz raczył dostatecznie wyrozumieć. A iż tu iuż agitur de Dignitate nra bo się już tak w tym osławiwszy, a temu nie uczynić dosyć esset cum magno nro dedecore. Przeto żądamy T. M. abyś nam T. M. zdanie swe wypisał, jakobyśmy wtęj rzeczy dalėj postempić, i jaką finaliter informatią Barzemu byśmy in hoc negotio dać mieli, A iż res non patitur longam

1) Wyjątek.

moram, bo by się trzeba stym pospieszyć, niż tam w których nadzieje podobno tak śmiała jest, do siebie zwola, prosimy tedy abyś T. M. ze zdaniem swym thym rychlej tego komornika do nas odprawił. Ządami od Pana Boga T. M. dobrze być zdrowym.

Dat. Niepol: VII die martii. Ano. Dni 1559 Regni nrí XXX:

Sigismundus Augustus Rex ff,

Adres: *Illo Mgo dno Nicolao Radziwil palatino Vlnensi, magni Ducis nrí Lithae supremo Marsalco et Caucris Schawlen. Brestens. Kownen. nrí. Capito. sincere nobis dilecto.*

*Accusatio Catholicorum et Romanae Ecclesiae ab Evangelicis Vlnensibus. — *)*

Jeszcze się to podobno nigdy nietrafiło Naiasnieyszy Mciwy Królu Panie nasz Mciwy aby z Koła poselskiego zgodnie w niezgodnej sprawie przed W. K. M. Panem naszym Mciwym stawać miano. Dziś o jednęsz rzecz isz jednymi usty mówić niechciano, tedy W. K. M. y accusationem y Defensionem masz przed sobą Accusatur zbor Ewangelicki Wileński od Jch MM panien Zakonnych, isz z niego kilka strzał z Lukna Kościol. Jch MM, y na Obraz Archanielski nad Kościołem stojący wypuszczono y quietem Deodicatorum virginarum turbowano. Gdy w takich rzeczach communitati winę dają trzy circumstantiae ream faciunt: si consulto sciunt; si prohibere potuit; si nocenti receptum praebuit. Sprawują się tedy Dissidentes ze się to nie ze zboru stalo; ze o tym niewiedzieli; że niewiedząc bronić nie mogli ze nocentes nietylko nie przechowywali, ale jednego którego poymać mogli, do publiczney custodicy oddali zaczęm jako niegdy do Hetmana Rzymskiego posel Magnatibus mówił: ne nuius amentia civitati assi-

gnetur suo quemque periculo furere, Tak uniżenie Maiestatu W. K. M. Pana naszego Mciwego Dissidentes proszą, ut peccata suos teneant autores. ażeby duorum temulentorum audacia niewinnym osobom Zborowym y mieyscowi temu, z którego od osmiudziesiąt kilku lat żadne pravum Exemplum nigdy niepochodziło, przypisana nie była. Tę prawdziwą dawszy Justificatią, wnosimy sprawiedliwą skargę na swawolnych ludzi cuiuscumque classis et ordinis, isz w Mieście Wileńskim na Zbor Ewangelicki (do którego taką przyczynę mieli jako przedtym do krowskiego, do Poznańskiego, do Lubelskiego, do Połockiego, y do tegoż samego Wileńskiego Zboru, takowisz ludzie niewiali) na Zbor mowię Wileński przez kilka dni y noy Continuatū impetu szturmowali, mury Lamali, Szpital zniesli, ubogich, ulomnych haniebnie bili, szkolnych zborowych którym etiam in captis sevitia martis parciť topili, mężatki panienki poczeiwe w putryнку na nich suknie oberznawszy sromotnie obnażali, kamienicę, jednego Kupca (in servitoratu W. K. M. będącego) splundrowali kramy bogate, rzeczy y pndze tak iego jako y Szlacheckie iemu do schowania dane rozszarpali, y te spolia wozami między się spectante Metropoli, dzielili, y nakoniec Pacem et securitatem wszystkiego miasta y wszystkich w nim obywatelów nieoglądając się na zadną W. K. M. zwierzchność z gruntu poruszyli.

Z tą krzywdą niewymykali się Dissidentes in Theatrum, ani spraw Rzptej zabawiać nią myśleli, owszem doniozszy onę privatim, W. K. M. jako Panu y obroncy swemu doniozszy przy tym pierwszemu po Maiestacie W. K. M. praw Oyczystych stróżowi, doniozszy Jch MM. PP. pieczętarzom Obojga narodów, gotowi byli przestać na tych szrodkach któreby była benignitas W. K. M. Pana naszego Mciwego et prudentia servatus privatim wynalazdła. Ale isz ieszcze ubiwszy niedano się im naplakać tedy teraz uniżenie proszą y Izba poselska za nimi prosi abyś W. K. M. Pan Nasz Mciwy widząc ze

*) Z rękopis. Cesar. Bibl. publ. w Petersbur. Z ogromnego zes ytu in folio, pod napisem: *Farrago Scriptorum miscellaneorum, ad res polonos spectantium.*

taki pospolity Furor, supra singularia Facinora emiret, y wewnętrzny pod szczęśliwym W. K. M. panowaniem pokoy targa, y władzę Jurisdictioney W. K. M. in discriminem et contentum przywodzi, raczył autoritate sua Regia y prawem pospolitym ordinarynym, któremu wszyscy podlegać powinni, ukrócić takowe oppressie y tumulty, niedopuszczając, aby wyuzdana swawola miała wiernym poddanym W. K. M. wydzierać fructum tego pokoju a bezpieczeństwa, któreś sobie w świętobliwey swey przysiędze, tak szerokie y swobodne pod słońcem Państwa poszłubił, któregoś nam W. K. M. własnego zdrowia swego odwagą od postronnych nieprzyjaciół mężnie nabył, y któregoś W. K. M. przykładem światobliwych przodków swych aż dotąd powagą Maiestatu swego Królewskiego ad Imitationem wszystkim postronnym Monarchom wewnętrznymi niepokojami miotanym, sapientissime dotrzymywać raczył.

Zwierzchu tąż samą ręką podpisano: *Concept jako się miało do K. J. M. mówić.*

Z AUTOGRAFÓW.

I.

(10 Czerwca 1622) 1)

Vladislaus Sigismundus Dei gratia Poloniae et Sueciae Princeps. Electus Magnus Dux Moschoviae ac Smolenscen. Senezien. Cernihowien. etc. Ducatum Administrator.

1) Pisownia oryginalu.

Illme et Rndme in Chro Pr. Sinc. nobis dilecte. Posylając Xa Lipnickie^o do dzierzaw naszych Osiecki y Miedzilecki dla zrewidowania szkół, które się przeszły wiosny przez wodę stały, rozkazaliśmy mu wstąpić do W. M. y imieniem naszym W. M. pozdrowić. A ze przy tym ma niktore rzeczy nasze do opowiedzenia W. M. Żądamy abys mu zupełną wiarę dał. My na ten czas zwykłą chęć naszą W. M. ofiarując przy szczęśliwem powodzeniu życzymy dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia X Mca Czerwca Roku Pańskiego MDCXXII.

1) Proszę W. M. abys go W. M. cierpliwie wysłuchawszy do K. J. M. serio w tych sprawach Pisał, którą chęć W. M. iako wiele innych, W. M. i domowi W. M. gotuw oddawac.

W. M.

zyczliwy

Wladislaw Zygmunt.

Adres: — Illmo et Rmo in Chro Pri Dno Laurentio Gembicki D G. Archiepiscopo Gneznen. Legato Nato Regni Primati Primoque Principi. Sinc. nobis dilecto.

II.

(3 Lutego 1623)

Vladislaus Sigismundus Dei gratia Poloniae et Sueciae Princeps Electus Magnus Dux Moschoviae Smolen. Senenens, Czernihovien. Ducatum Administrator.

Illme et Rme in Chro Pr. Sinc. nobis dilecte: Wzięliśmy wiadomość od Xiędza Proboszcza Gnieznskigo o chęci W. M. przeciwko nam, którą i w sprawach naszych, na audientiej u Krola JE^o Mei Pana Ojca i dobrodzieja Młciwego, i potym w sententiej

1) Dopisek własnoręczny.